IX kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **Komisji Administracji i Spraw Wewnętrznych**
  (nr 68)
  z dnia 14 września 2021 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Administracji i Spraw Wewnętrznych (nr 68)

14 września 2021 r.

Komisja Administracji i Spraw Wewnętrznych, obradująca pod przewodnictwem posła **Wiesława Szczepańskiego (Lewica)**, przewodniczącego Komisji, rozpatrzyła:

– rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (druk nr 1507).

W posiedzeniu udział wzięli: **Maciej Wąsik** sekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji wraz ze współpracownikami, **Jarosław Szajner** szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców wraz ze współpracownikami, gen. bryg. **Grzegorz Niemiec** zastępca komendanta głównego Straży Granicznej wraz ze współpracownikami, **Joanna Subko** polski przedstawiciel Wysokiego Komisarza Organizacji Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców UNHCR, **Małgorzata Jaźwińska** członek zarządu Stowarzyszenia Interwencji Prawnej oraz **Daniel Witko** z Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Magdalena Jedynak, Anna Ornat, Anna Pilarska** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych; **Tomasz Czech, Krzysztof Karkowski** – legislatorzy z Biura Legislacyjnego.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Szanowni państwo, otwieram posiedzenie Komisji Administracji i Spraw Wewnętrznych. Przypomnę, że w porządku obrad mamy rozpatrzenie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z druku nr 1507. Stwierdzam kworum.

Jeśli państwo pozwolą, chciałbym przywitać w państwa i swoim imieniu zaproszonych na dzisiejsze posiedzenie gości. Witam pana Macieja Wąsika, sekretarza stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji. Witam pana Jarosława Szajnera, szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców. Widzę, że jest pan minister. Witam pana generała brygady Grzegorza Niemca, zastępcę komendanta głównego Straży Granicznej. Witam pana Michała Błeszyńskiego, dyrektora Departamentu Prawa Migracyjnego w Urzędzie do Spraw Cudzoziemców.

Powitam państwa alfabetycznie. Witam pana Mariusza Boguszewskiego, dyrektora Departamentu Spraw Międzynarodowych w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji, panią Emilię Chojnowską naczelnika wydziału w Departamencie Prawnym Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, pana majora Pawła Hołoweńko, dyrektora Zarządu do Spraw Cudzoziemców Komendy Głównej Straży Granicznej, panią Magdalenę Jakubiak, starszego specjalistę w Departamencie Komunikacji Społecznej MSWiA, panią Małgorzatę Jaźwińską, członka zarządu Stowarzyszenia Interwencji Prawnej. Witam pana Andrzeja Karpiaka, dyrektora Departamentu Postępowań Uchodźczych w Urzędzie do Spraw Cudzoziemców, panią Joannę Subko, polskiego przedstawiciela Wysokiego Komisarza ONZ do spraw Uchodźców oraz pana Daniela Witko z Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka.

Bardzo prosiłbym osoby, które jeszcze nie wpisały się na listę, żeby tego dokonały.

Szanowni państwo, w tej chwili przypomnę, jak będzie wyglądało procedowanie. Na posiedzeniu w zeszłym tygodniu zakończyliśmy pierwsze czytanie. Na końcu pierwszego czytania został zgłoszony wniosek o odrzucenie projektu. Wniosek nie uzyskał większości. W związku z powyższym podjęliśmy decyzję, że rozpatrzenie projektu tej ustawy

odbędzie się na dzisiejszym posiedzeniu. Część z państwa zgłosiła poprawki, które znalazły się w Biurze Legislacyjnym. Wiem, że niektóre poprawki będą zgłoszone również dzisiaj na sali. W związku z tym – jeśli państwo pozwolą – przystąpimy do rozpatrzenia projektu ustawy o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zawartej w druku nr 1507.

Przypominam, jeśli chodzi o dyskusję, że dyskusja została przeprowadzona na ostatnim posiedzeniu Komisji. W tej chwili będzie można zadawać pytania, ewentualnie zgłaszać poprawki do projektu ustawy. Tak, słucham.

Poseł Tomasz Szymański (KO):

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, pragnę złożyć wniosek formalny przed rozpoczęciem dyskusji nad przedmiotowymi przepisami projektu ustawy. Szanowni państwo, serdecznie dziękuję za to, że Wysoka Komisja ograniczyła ostanie posiedzenie do dyskusji nad projektem, dając czas parlamentarzystom na konsumpcję obszernych analiz przygotowanych przez Biuro Analiz Sejmowych i zapoznanie się z tematyką tego projektu ustawy. Szanowni państwo, jak już wszyscy wiemy czytając analizy czy opinie prawne Biura Analiz Sejmowych, są one jednoznacznie krytyczne wobec przedmiotowego projektu ustawy.

Szanowni państwo, chciałbym zaapelować i składam wniosek formalny o to, żeby przeprocesować ten projekt ustawy w specjalnej podkomisji stałej, która została utworzona przez Wysoką Komisję. Mówię o podkomisji stałej do spraw cudzoziemców, migracji i spraw obywatelskich. Moim zdaniem jest to najbardziej kompetentne ciało, które będzie w stanie przygotować i – jeżeli się uda, panie ministrze – poprawić ten projekt. Aczkolwiek obawiam się, że to może być niewykonalne ze względu na to, że materia jest jednoznacznie krytykowana, począwszy od art. 57 konstytucji, a kończąc na prawie międzynarodowym, konwencji genewskiej i dyrektywach unijnych. Dlatego Wysokiej Komisji należy się troszeczkę więcej czasu na refleksję nad tymi przepisami ustawy.

Doskonale wiemy, że państwo polskie posiada w tej chwili niezbędne narzędzia do egzekwowania prawa w trudnej sytuacji na granicy. Natomiast potrzebujemy czasu, żeby Wysokiej Komisji został przedstawiony dobrze przygotowany i omówiony projekt, który nie będzie budził wątpliwości Biura Analiz Sejmowych, który nie będzie wskazywał, że materia przygotowanego przez państwa projektu jest niezgodna z umowami międzynarodowymi. W tej chwili jest to jednoznaczne wskazanie. Mój wniosek formalny polega na tym, żeby skierować ten projekt ustawy do podkomisji stałej do spraw obywatelskich, cudzoziemców i migracji. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Pan poseł Piotr Kaleta.

Poseł Piotr Kaleta (PiS):

Dziękuję, panie przewodniczący. Oczywiście, wniosek przeciwny, ponieważ nie widzę tutaj sensu odbierania kompetencji Komisji Administracji i Spraw Wewnętrznych, jako całości, żebyśmy nie mogli o tym dyskutować wewnątrz. Pomniejszanie w tej chwili roli Komisji Administracji i Spraw Wewnętrznych nie jest nikomu potrzebne. W związku z tym, panie przewodniczący, uważam, że mamy czas i środki. Jesteśmy zabezpieczeni w opinie prawne. Jest z nami pan minister, więc możemy niezwłocznie przystąpić do debatowania.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Bardzo dziękuję. Zwrócę się do Biura Legislacyjnego z zapytaniem. Przypomnę, iż od pani marszałek otrzymaliśmy wskazanie, że do dzisiaj powinniśmy przedłożyć sprawozdanie. W związku z tym, będąc sercem z panem przewodniczącym Szymańskim mam pytanie, czy ten wniosek mogę poddać pod głosowanie, czy nie. Bardzo proszę.

Legislator Krzysztof Karkowski:

Dziękuję, panie przewodniczący. Jeżeli chodzi o kwestię poddania tego wniosku pod głosowanie wydaje się, że należy poddać go pod głosowanie, ponieważ teoretycznie możliwe jest przeprowadzenie posiedzeń podkomisji i Komisji dzisiaj. Natomiast nie ma takiej możliwości, żeby nie poddawać pod głosowanie wniosku formalnego. Tak nam się zdaje.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Bardzo dziękuję. W takim razie poddam ten wniosek… Panie ministrze, mieliśmy głos za i głos przeciw. Rozumiem, że rząd powie, że jest przeciw.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji Michał Wąsik:

Panie przewodniczący, to jest ustawa dwuartykułowa. Poświęciliśmy już na nią jedno posiedzenie Komisji. Nic nowego nie powiemy na posiedzeniu podkomisji. Poza tym czytaliśmy chyba inne opracowania.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Panie ministrze, ja się z panem zgodzę, natomiast padł wniosek formalny. Pan poseł Szymański tego wniosku nie wycofał, więc muszę go poddać pod głosowanie. W zależności od wyniku głosowania wyznaczę termin rozpatrzenia sprawozdania podkomisji jeszcze w dniu dzisiejszym, jeżeli ten wniosek uzyska większość. Jeśli nie uzyska większości, automatycznie rozpoczniemy procedowanie. Prosiłbym bardzo o przygotowanie urządzeń do głosowanie.

Kto z pań i panów posłów jest za tym, żeby odesłać ten projekt do podkomisji stałej, będącej jedną z podkomisji Komisji Administracji i Spraw Wewnętrznych, do spraw cudzoziemców i migracji? Kto jest za? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał?

Czekam na pana posła, żeby pan poseł się zalogował. Czy wszyscy z państwa oddali głos? Panie pośle? Pan poseł zagłosował? Zamykam głosowanie. Proszę o podanie wyników głosowania.

Głosowało 20 osób, za 5, przeciw 13, wstrzymały się 2 osoby. Stwierdzam, że wniosek nie uzyskał większości.

W związku z tym przystępujemy do procedowania projektu ustawy.

Czy do tytułu ustawy są uwagi? Nie widzę.

W takim razie stwierdzam, że tytuł ustawy został rozpatrzony.

Szanowni państwo, będę chciał, żebyśmy rozpatrywali kolejne zmiany projektu ustawy, czyli przystąpimy do rozpatrzenia zmiany nr 1 w art. 1. Jeśli wyrażą państwo zgodę bardzo prosiłbym Biuro Legislacyjne, żeby samo dokonało naturalnych poprawek redakcyjnych. Nie mówię o poprawkach merytorycznych. Czy jest taka zgoda? Jest taka zgoda.

W związku z tym przystępujemy do rozpatrzenia zmiany nr 1 w art. 1. Czy do zmiany nr 1 są uwagi? Bardzo proszę, pani poseł Zielińska.

Poseł Urszula Zielińska (KO) – spoza składu Komisji:

Dziękuję. Panie przewodniczący, szanowna Komisjo, panie ministrze, poprawka do art. 1 polega na skreśleniu art. 1 w całości. Jest to poprawka, którą dzisiaj proponujemy jako klub Koalicji Obywatelskiej. Teraz krótko to uzasadnię, bo dyskusję mieliśmy już w zeszłym tygodniu. Przede wszystkim chodzi o te zmiany, które umożliwiają wydanie zarządzenia przez właściwego komendanta placówki Straży Granicznej, żeby cudzoziemiec był natychmiast usunięty z terytorium Polski i objęty zakazem ponownego wjazdu do Rzeczypospolitej Polskiej. W tym przepisie zostaje naruszona zasada dwuinstancyjności postępowania administracyjnego, która zakłada, że sprawa powinna być rozpoznana przez dwa niezależne organy. W związku z tym przepis jest niezgodny z tzw. dyrektywą powrotową z 2008 r., a konkretnie z art. 13 tej dyrektywy, w związku z art. 47 § 1 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, ponieważ tam jednoznacznie założono prawo do dwuinstancyjnego odwołania do niezależnej jednostki. A taką jednostką nie jest komendant Straży Granicznej.

Poza tym ten artykuł jest niezgodny z zasadą non-refoulement, czyli z art. 33 konwencji genewskiej. Również problematyczny jest art. 303t, który uniemożliwi powrót wydalonych na mocy art. 1 cudzoziemców przez długi czas – od 6 miesięcy do 3 lat, co jest niezgodne choćby z konwencją genewską. To uniemożliwi albo w znacznym stopniu utrudni podjęcie próby wejścia w procedurę uchodźczą czy to w Polsce, czy to w innym kraju Unii Europejskiej. Ten artykuł stoi w sprzeczności – oprócz art. 33 – również z art. 31 i 32 ust. 2 konwencji genewskiej i art. 14 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, jak również z art. 18 i 19 ust. 2 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej. Oczywiście, jest wiele

zastrzeżeń, które zgłasza do tego artykułu Biuro Legislacyjne. Na podstawie tego jest propozycja skreślenia.

Chcę podkreślić, że nikt nie dyskutuje o samej istocie problemu. Nie możemy dopuszczać do sytuacji, w których ludzie są traktowani jako żywi zakładnicy przez reżim kraju sąsiedniego. Panie ministrze, to absolutnie rozumiemy i tego nie podważamy. To jest absolutny problem. Nie, nie. Ostatnio też to, panie ministrze, podkreślałam. To jest poważny problem. Nie można dopuścić do tego, żeby ludzie – żywi ludzie – byli traktowani jako żywi zakładnicy. Natomiast nie można rozwiązywać tego problemu dwuartykułową ustawą, która łamie tak długą listę artykułów prawa międzynarodowego, dyrektyw powrotowej i procesowej i prawa krajowego. Jest inny sposób na rozwiązanie tego problemu, stąd wniosek formalny był dobry, panie ministrze, żeby to rozwiązać, żeby napisać ten projekt od nowa. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Dziękuję bardzo. Dwie kwestie. Bardzo proszę o spokój. Jeżeli ktoś z państwa będzie chciał zabierać głos, dopuszczam możliwość zdjęcia maseczki, a później jej założenia. Druga kwestia, to pytanie do Biura Legislacyjnego. Rozumiem, że jeżeli poprawka pani poseł Zielińskiej by przeszła, wszystkie poprawki do art. 1 stają się bezprzedmiotowe. Czy tak? Żebyśmy mieli jasność. Czyli pozostałe poprawki zgłoszone przez koleżanki i kolegów posłów nie będą już przez nas procedowane. Czy tak? Mówię o art. 1. Jasne.

Strona rządowa. Panie ministrze, proszę o stanowisko rządu do poprawki.

Sekretarz stanu w MSWiA Maciej Wąsik:

Panie przewodniczący, jeśli pan pozwoli, stanowisko przedstawi Straż Graniczna.

Zastępca komendanta głównego Straży Granicznej gen. bryg. Grzegorz Niemiec:

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Będę musiał dać panu ministrowi tabletkę Neurolu, żeby się troszkę uspokoił. I pani poseł też. Proszę? Albo przesadzimy panią poseł w inne miejsce i pana ministra też w inne miejsce, żeby…

Poseł Urszula Zielińska (KO) – spoza składu Komisji:

Pan przewodniczący nas rozsadzi?

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Zapraszam do prezydium.

Poseł Urszula Zielińska (KO) – spoza składu Komisji:

Dziękuję, panie przewodniczący.

Zastępca komendanta głównego SG gen. bryg. Grzegorz Niemiec:

Dziękuję, panie przewodniczący. Wysoka Komisjo, szanowny panie ministrze, zastępca komendanta głównego Straży Granicznej Grzegorz Niemiec. Szanowni państwo, to jest sytuacja nadzwyczajna i tak postrzega ją Straż Graniczna. To nie jest tylko nasza opinia. Niestety, doświadczenia, które w tej chwili notujemy na granicy z Białorusią, faktycznie nie są niczym nowym, bo historia zna przypadki, kiedy człowiek jest traktowany instrumentalnie przez władze drugiego państwa. Niestety, nasi partnerzy z drugiej strony granicy postanowili pójść śladem Turcji, a ostatnio śladem władz Maroka i wymusić pewne działania, traktując ludzi jak zakładników. Proponowana przez Straż Graniczną zmiana ustawy jest odpowiedzią na tę nadzwyczajna sytuację, którą mamy w tej chwili na granicy z Białorusią.

Straż Graniczna nie zejdzie z granicy. Nie odstąpi od realizacji ustawowych zadań, które nałożyła na Straż Graniczną ustawa kompetencyjna. Szanowni państwo, proponowane rozwiązania de facto nie są niczym nowym, ponieważ legislacja, ustawodawstwo polskie zna przypadki tzw. dwuinstancyjności. Czyli pierwsza decyzja jest wydawana przez komendanta placówki, a druga przez komendanta głównego, jako instancję odwoławczą. To jest choćby kwestia odmowy wjazdu – decyzji o odmowie wjazdu. To jest chociażby kwestia decyzji o cofnięciu i unieważnieniu wizy. Tak? Poproszę swojego kolegę,

pana dyrektora Hołoweńko o przedstawienie kolejnych przypadków, w których taka zasada funkcjonuje. W żaden sposób nie odmawiamy cudzoziemcowi dochodzenia swoich praw na drodze sądowej, czyli przed sądem administracyjnym. Podobnie jest w tych przypadkach, o których wspomniałem przed chwilą.

Natomiast odnosząc się do opinii Biura Analiz Sejmowych chciałbym jasno wskazać, że ta opinia nie jest jednoznacznie krytyczna, jak ją tutaj przedstawiono. Jeśli chodzi o główny akt prawny, który reguluje kwestie związane z przekraczaniem granicy państwowej, zewnętrznej granicy strefy Schengen Unii Europejskiej, czyli o kodeks graniczny Schengen, jest ona zgodna. Szanowni państwo, żeby zobrazować sytuację, z którą mamy do czynienia, podam tylko kilka liczb. W 2018 r. na tzw. zielonej granicy z Białorusią zatrzymano dwie osoby. 12 września br. Straż Graniczna zanotowała 6162 takie przypadki. Dlatego tak ważne jest dla Straży Granicznej, aby podjąć działania niezbędne do tego, żeby przywrócić porządek na granicy państwowej, która jest jednocześnie granicą zewnętrzną Unii Europejskiej. Straż Graniczna nie ponosi odpowiedzialności tylko przed państwem polskim – przed władzami państwa polskiego – ale również przed władzami innych państw. Do tego zobowiązują nas przepisy i traktaty międzynarodowe. Z tych naszych obowiązków musimy się wywiązać.

Szanowni państwo, wszystkie działania, które są podejmowane na granicy – czy państwo w to uwierzą, czy nie – są podejmowane również dla dobra samych cudzoziemców. Nie będę ich określał mianem uchodźców, ponieważ w żaden sposób nie możemy dowieść tego, że te osoby faktycznie chcą wyrazić wolę ubiegania się o ochronę międzynarodową w kraju. Zgodnie z prawem polskim muszą tego dokonać osobiście. Taki prawo mają, chociażby w naszych placówkach dyplomatycznych bądź w otwartych przejściach granicznych, które są czynne. Nic nie stoi na przeszkodzie, żeby taki wniosek złożyć. W jaki sposób to ma pomóc samym cudzoziemcom? Szanowni państwo, liczba osób, które usiłują zarobić na tym procederze, czyli tzw. pomocników organizatorów, rośnie na granicy z Białorusią. To są osoby pochodzące zarówno z Afryki, jak i z Azji Środkowej, które są nam znane. Te przepisy mają ograniczyć tego typu działalność.

Szanowni państwo, Straż Graniczna nie robi nic poza to, czego wymaga od niej ustawa kompetencyjna i aktualna sytuacja na granicy. Nie jest ona spowodowana przez samą formację, ani przez instytucje państwowe. Szanowni państwo, poproszę jeszcze dyrektora Hołoweńko o przedstawienie kilku kolejnych przykładów, które pokazują, że te rozwiązania mogą być traktowane per analogiam do rozwiązań, które już funkcjonują, jeżeli chodzi o dyrektywę powrotową, jak również o kwestie tzw. dwuinstancyjności.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Mam tylko jeszcze taką uprzejmą prośbę, zanim oddam głos. Bardzo prosiłbym o krótkie i zwięzłe odpowiedzi, bo przypomnę, że dyskusja nad projektem ustawy odbyła się. W tej chwili rozpatrujemy zmiany. W związku z tym proszę o krótkie stanowisko do ewentualnej poprawki – za bądź nie – bo inaczej będziemy tutaj siedzieć znowu 5 godzin. Rozumiem, panie ministrze, że pan. Natomiast wiem, że strona społeczna chciała zabrać głos. Ale prosiłbym, żeby tylko odnieść się krótko do poprawki zgłoszonej przez panią poseł Zielińską. Pan minister Wąsik.

Sekretarz stanu w MSWiA Maciej Wąsik:

Innymi słowy – uzupełniając wypowiedź pana komendanta – strona rządowa wnosi o odrzucenie tej poprawki.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Bardzo proszę. Najpierw chyba pani, przed panem. Proszę o przedstawienie się. Ale bardzo prosiłbym krótko.

Polski przedstawiciel Wysokiego Komisarza Organizacji Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców (UNHCR) Joanna Subko:

Wysoka Komisjo, Joanna Subko, biuro UNHCR. W odniesieniu do kwestii podnoszonych przez panią posłankę Zielińską chciałabym podkreślić, że w opinii UNHCR zasada non-refoulement jest kluczową zasadą do tego, żeby osobom ubiegającym się o ochronę międzynarodową zapewnić prawo skutecznego dostępu do procedury uchodźczej. Rze-

czywiście rozumiemy argumenty podnoszone przez Straż Graniczną, że sytuacja może wydawać się ekstraordynaryjna. Ale nadal, jak zresztą wspomniał przedstawiciel Straży Granicznej, Polskę obowiązują traktaty międzynarodowe i konwencje. Konwencja mówi jasno i wprost, że nie można wydalić i ograniczyć dostępu do terytorium państwa polskiego. Proponowany przepis art. 303, wprowadzający formułę zarządzenia, które będzie skutecznie ograniczało prawa osób ubiegających się o ochronę międzynarodową, jest całkowicie sprzeczny z art. 33 konwencji genewskiej.

Aby zweryfikować, czy osoba chce się ubiegać o ochronę międzynarodową, należy przeprowadzić czynności administracyjne, dopuścić ją do terytorium i taki wniosek od niej przyjąć. Oczywiście, jeśli wyrazi taką ochotę i taki zamiar. Nie jest to tylko stanowisko konwencji genewskiej. Jest to również stanowisko orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, a także Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Przypomniałabym tylko ostatnie dwa wyroki Europejskiego Trybunału Praw Człowieka dotyczące właśnie sytuacji niewpuszczania na terytorium osób ubiegających się o ochronę międzynarodową – M.K i inni przeciwko Polsce oraz B.A. przeciwko Polsce. Nie możemy tworzyć definicji i uważać Białorusi za kraj bezpieczny, podczas gdy sam Europejski Trybunał Praw Człowieka zwraca na uwagę na to, że Polska ma zobowiązania, które powinna wykonywać.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Pan Daniel Witko z Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka. Tylko prosiłbym, jeśli można, o coś nowego, a powtarzanie skrócić do minimum.

Przedstawiciel Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka Daniel Witko:

Dobrze. To nie będę się powtarzał. Dziękuję bardzo, panie przewodniczący, za możliwość zabrania głosu. Szanowne panie posłanki, panowie posłowie, panowie ministrowie, chciałem tylko powtórzyć nie to, co mówiłem dzisiaj, ale to, co mówiłem ostatnio, bo odnosi się to bezpośrednio do nowelizowanego przepisu i do propozycji związanej w wydawaniem zarządzenia, które jest formą obejścia stosowania dyrektywy powrotowej, która mówi o tym, że wydaje się decyzję powrotową. To jest skuteczny środek odwoławczy.

Rozumiem, że celem było niestosowanie dyrektywy poprzez wydanie tego zarządzenia. Jednak nawet w takiej sytuacji należy mieć na uwadze to, że w przypadku, kiedy nie stosujemy dyrektywy powrotowej, rozwiązania krajowe nie mogą być mniej korzystne niż przewidziane w dyrektywie. Tym samym od takiego zarządzenia, które jest proponowane w nowelizowanym projekcie ustawy, powinien być skuteczny środek odwoławczy. Jednak jednocześnie takie zarządzenie nie powinno być wydawane w chwili, kiedy jest składana deklaracja złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej. Jednocześnie – i tutaj będzie kwestia tego, że się powtarzam – na poprzednim posiedzeniu Komisji mówiłem, że przykłady środków zaskarżenia składanych od decyzji wydawanych przez komendanta oddziału czy komendanta placówki Straży Granicznej do komendanta głównego Straży Granicznej, które są tutaj przedkładane, można łatwo zbić, ponieważ większość z decyzji odmowy wjazdu, które były wydawane na przejściu granicznym w Terespolu – jak ostatnio wskazywałem – została uchylona przez sądy administracyjne w sprawach, które dotyczyły uchodźców. W przypadku składania wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej wojewódzkie sądy administracyjne i Naczelny Sąd Administracyjny większość tych decyzji uchyliły. Sądy stwierdziły, że zostały one wydane z naruszeniem Kodeksu postępowania administracyjnego. Nie był sporządzony odpowiedni protokół. To na razie tyle. Nie zajmuję więcej czasu. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Dziękuję bardzo. Rozumiem, panie ministrze, że pan…

Sekretarz stanu w MSWiA Maciej Wąsik:

Chciałem tylko zacytować państwu posłom jeden przepis, żeby nie byli wprowadzeni w błąd. Stosujemy art. 3 pkt 3 dyrektywy, który pozwala państwom członkowskim postanowić, że nie będą stosować niniejszej dyrektywy do obywateli państw trzecich, którzy zostali zatrzymani lub ujęci przez właściwe organy w związku z nielegalnym przekroczeniem lądowej, morskiej lub powietrznej zewnętrznej granicy tego państwa członkow-

skiego itd. I my właśnie ten przepis stosujemy. Chciałem powiedzieć, że w momencie, kiedy rzeczywiście to zarządzenie komendanta straży nie będzie stosowane, kiedy osoba będzie żądała pomocy międzynarodowej, ale jest to osoba, która ucieka nie bezpośrednio z kraju, w którym grożą jej represje i przekracza „zieloną granicę", czyli w sposób nielegalny przekracza granicę państwową, będzie można nie rozpatrzyć takiego wniosku. Zachęcamy wszystkich tych, którzy szukają ochrony w Polsce, żeby zgłaszali się do naszych konsulatów lub na przejścia graniczne, a nie działalni w taki sposób. Podkreślę jeszcze jedną rzecz. Obywatel Białorusi prześladowany na Białorusi będzie musiał mieć rozpatrzony wniosek o pomoc międzynarodową, bo będzie uciekał z kraju, w którym grożą mu prześladowania. Inne przypadki tak, jak mówię.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

To znaczy, chciałem już zakończyć. Ale powiem tak. Dwa zadania, jeśli coś nowego. Bardzo prosiłbym o przedstawienie się. I przystępujemy do głosowania, bo myślę, że powiedzieliśmy sobie już bardzo dużo. Bardzo proszę. Jeśli coś nowego, to bardzo proszę.

Członek zarządu Fundacji Interwencji Prawnej Małgorzata Jaźwińska:

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. To dosłownie dwa zdania. Małgorzata Jaźwińska, Stowarzyszenie Interwencji Prawnej. W odniesieniu do słów pana ministra chciałam tylko wskazać, że faktycznie dyrektywa powrotowa pozwala wyłączyć jej stosowanie w określonych sytuacjach. Natomiast ta sama dyrektywa w art. 4 ust. 4 nie pozwala na wyłączenie zasady non-refoulement niezależnie od trybu postępowania i dokładnie z tym mamy do czynienia w przedmiotowej sprawie. Po drugie, ministerstwo odnosi się do możliwości składania wniosków uchodźczych w placówkach dyplomatycznych. Być może jest to korzystna zmiana legislacyjna. Być może ministerstwo powinno właśnie taką zmianę zaproponować. Natomiast przy obecnie obowiązujących przepisach cudzoziemcy nie mogą ubiegać się w placówkach dyplomatycznych o udzielenie ochrony międzynarodowej. I już dziękuję.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Dziękuję bardzo. Przystępujemy do głosowania. Bardzo proszę. Jesteśmy gotowi? Kto z pań i panów posłów jest za przyjęciem poprawki pani poseł Zielińskiej, dotyczącej skreślenia art. 1? Kto jest za? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Czy wszyscy państwo oddali głos? Nie słyszę, żeby ktoś nie głosował. Zamykam głosowanie.

Proszę o podanie wyników głosowania. Głosowało 23 osoby, za 8 osób, przeciw 15, nikt się nie wstrzymał. Stwierdzam, że poprawka nie uzyskała większości.

Przystępujemy do rozpatrzenia zmiany nr 1. Czy są uwagi lub propozycje zmian do zmiany nr 1? Biuro Legislacyjne.

Legislator Krzysztof Karkowski:

Dziękuję bardzo za udzielenie głosu. Panie przewodniczący, jeżeli chodzi o uwagi o charakterze legislacyjnym, to jest to uwaga do pkt 1. Tutaj jest odwołanie do okoliczności wydania zarządzenia, o których mowa w art. 303b ust. 1. Wydaje się nam, że jest to zbyt ogólne odesłanie i też niezbyt precyzyjne. Po uzgodnieniach w trybie roboczym ze stroną rządową chcielibyśmy zaproponować poprawkę o charakterze legislacyjnym, która została Komisji dostarczona na piśmie. Pkt 10 otrzymałby brzmienie: „przekroczył lub usiłował przekroczyć granicę wbrew przepisom prawa, nie zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 303 ust. 1 pkt 9a". Takie sformułowanie w sposób bardzo precyzyjny wskazuje, o które okoliczności chodzi. Wydaje się, że jest ono również zgodne z wolą projektodawców.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Strona rządowa? Dobrze. Czy jest zgoda na przyjęcie tej poprawki, czy będziemy ją głosować?

Sekretarz stanu w MSWiA Maciej Wąsik:

Z naszej strony jest zgoda.

Legislator Krzysztof Karkowski:

Jeżeli nie ma sprzeciwu, można ją przyjąć.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Chciałem powiedzieć, że podpisałem tę poprawkę, tak że spełnia ona wymogi.

W związku z tym w ten sposób rozpatrzyliśmy zmianę nr 1 wraz z przyjętą poprawką.

Przystępujemy do rozpatrzenia zmiany nr 2. Czy do zmiany nr 2 są propozycje poprawek lub uwagi? Nie widzę. A, biuro. Nie widziałem.

Legislator Krzysztof Karkowski:

Dziękuję, panie przewodniczący. Ze strony Biura Legislacyjnego jest to raczej uwaga, jeżeli chodzi o sformułowanie „niezwłocznie”, ponieważ ono pojawia się w całej ustawie. Zgodnie z intencją wnioskodawców chodziło o przyspieszenie procedur. Wydaje się, że użycie sformułowania „niezwłocznie” nie do końca precyzyjnego, które może być rozciągliwe w czasie, może powodować, że intencje co do skrócenia procedury nie zostaną zrealizowane, ponieważ sformułowanie „niezwłocznie” nie jest do końca precyzyjne i może być bardzo rozciągliwe w czasie. Jeżeli chodzi o orzecznictwo sądowe wydaje się, że miesiąc też jest takim terminem, który zmieści się w pojęciu „niezwłocznie”. Będzie to uzależnione od tego, jakie okoliczności faktyczne wystąpią. Trzeba będzie udowodnić zwłokę. Jeżeli ta zwłoka zostanie udowodniona, wtedy ten termin, który wydaje się dosyć krotki – niezwłocznie – będzie można rozciągać w czasie dosyć znacznie. Zwracamy uwagę, iż to sformułowanie może być nieprecyzyjne. Jego interpretacja w określonych okolicznościach faktycznych, które zachodzą na granicach, może być bardzo różna, a także sprzeczna z intencjami.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Przepraszam, panie mecenasie. Czy pan proponuje, żebyśmy zastąpili wyraz „niezwłocznie” np. określeniem „w ciągu 30 dni”? Czy to jest tylko uwaga?

Legislator Krzysztof Karkowski:

Nie, nie. To jest uwaga o charakterze legislacyjnym, także w związku z brzmieniem uzasadnienia tego projektu. Oczywiście, wprowadzanie określonych terminów miałoby charakter merytoryczny.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Strona rządowa. Bardzo proszę.

Sekretarz stanu w MSWiA Maciej Wąsik:

My zostajemy przy określeniu „niezwłocznie”. Myślę, że 30 dni byłoby tutaj… Organizacje pozarządowe mogłyby protestować. My mówimy, że niezwłocznie po przekroczeniu granicy. Bez zbędnej zwłoki.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Mam pytanie. Czy jest sprzeciw wobec propozycji przyjęcia zmiany nr 2? Nie ma sprzeciwu.

W związku z tym stwierdzam, że zmiana nr 2 została rozpatrzona.

Przystępujemy do rozpatrzenia zmiany nr 3. Pan poseł Konieczny. Potem pan poseł Sipiera.

Poseł Maciej Konieczny (Lewica) – spoza składu Komisji:

Chciałem złożyć dwie poprawki, które mają ten sam cel, to znaczy zapewnienie skutecznego środka odwoławczego od decyzji. Jak mówiłem na poprzednim posiedzeniu Komisji ta niemożliwość wynika z dwóch kwestii. Po pierwsze, to jest to, o czym już była mowa, czyli odwoływanie się od decyzji Straży Granicznej do komendanta Straży Granicznej. Chcemy zapewnić tutaj możliwość odwołania się do właściwego sądu rejonowego, który musiałby w ciągu 7 dni rozpatrzyć taką sprawę. Drugą przeszkodą w skutecznym odwołaniu się jest – oczywiście – wydalenie z kraju. Trudno sobie wyobrazić, że taka osoba będzie się skutecznie odwoływała z zagranicy, więc tutaj chodzi o to, żeby skreślić wyrazy „Złożenie zażalenia nie wstrzymuje wykonania zarządzenia”, bo tak naprawdę tylko spełnienie tych warunków zapewni skuteczny środek odwoławczy. Taka jest intencja tych dwóch poprawek.

Jeszcze tylko jedna drobna uwaga, korzystając z okazji, że jestem przy głosie. Nie mogę się nadziwić, jak łatwo panowie ze Straży Granicznej i rządu przechodzą od ubolewania nad tym, że ludzie na granicy są zakładnikami reżimu Łukaszenki, do zapew-

niania, jak bardzo bezpiecznym dla nich krajem jest Białoruś i jak bardzo nie grozi im tam żadne prześladowanie. Wydaje mi się, że są to stwierdzenia sprzeczne w sposób oczywisty.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Dobrze. Pan poseł Sipiera.

Poseł Zdzisław Sipiera (PiS):

Dziękuję. Panie przewodniczący, szanowna Komisjo, ten wniosek jest dość rozbudowany, ale ma przede wszystkim na celu dwie rzeczy. Z jednej strony jest to kwestia eliminacji wątpliwości interpretacyjnych decyzji wydawanych przez komendanta placówki Straży Granicznej, jak również kwestia charakteru dostosowawczego spraw dotyczących obszaru Schengen. Ta poprawka ma właśnie taki charakter. Jest uwaga, że ta poprawka wymaga łącznego rozpatrywania art. 335 ust. 1a, art. 438 ust. 1 pkt 1a i art. 443 ust. 1 pkt 1a. Taka jest poprawka dotycząca zmiany nr 3.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Rozumiem, że poprawka, którą zgłasza pan poseł Sipiera spowoduje również zmiany w zmianie nr 4. Konsekwencją przyjęcia tej poprawki będzie również przyjęcie poprawek w tej zmianie. Bardzo prosiłbym Biuro Legislacyjne, żeby państwo, po pierwsze, odnieśli się do poprawek, a po drugie, zaproponowali sposób głosowania. Którą poprawkę będziemy głosowali w pierwszej kolejności? Nie wiem, czy te poprawki nie będą się wzajemnie wykluczały. Nie chciałbym którejkolwiek pominąć w głosowaniu. W związku z tym bardzo prosiłbym o podanie, jak mamy głosować.

Legislator Tomasz Czech:

Panie przewodniczący, po pierwsze, wydaje nam się, że ta poprawka, która została zgłoszona ostatnia, powinna być głosowana jako pierwsza, ponieważ zawiera propozycje brzmienia art. 303b, czyli całego pkt 3, jak i konsekwencje. Proszę zwrócić uwagę, że jest tu jeszcze propozycja dodania również nowego punktu. Pan poseł chyba o tym nie powiedział, że jest tu również propozycja nadania brzmienia art. 441 ust. 2 ustawy o cudzoziemcach. Również tę poprawkę trzeba będzie głosować łącznie. Naszym zdaniem powinna zostać przegłosowana łącznie. Następnie, jeżeli ta poprawka nie zostanie przegłosowana, będzie można głosować poprawki, które zostały zgłoszone wcześniej. To pierwsza rzecz.

Jeżeli chodzi o odniesienie się do samych poprawek, to poprawka, która miałaby być głosowana pierwsza, naszym zdaniem w dalszym ciągu nie usuwa tych wątpliwości, które były zgłaszane w opiniach Biura Analiz Sejmowych, jak również we wcześniejszych opiniach przedstawicieli Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka i innych organizacji społecznych. Co do samej poprawki, jak najbardziej przyłączamy się do tych opinii czy do tych uwag, które były przede wszystkim w opinii Biura Analiz Sejmowych, w zakresie wątpliwości co do zgodności z konwencją dotyczącą statusu uchodźcy czy z Kartą Praw Podstawowych. Jeżeli chodzi o samą poprawkę, po pierwsze, mamy pytanie. Proponują tu państwo zmienić zarządzenie na postanowienie. Czy to nie powinna być np. decyzja, jak w przypadku decyzji powrotowej? Dlaczego w tym przypadku jest to postanowienie?

Druga rzecz. W ust. 2 określa się kwestie związane z nakazem opuszczenia przez cudzoziemca terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Czy to właśnie w tym postanowieniu będzie określona cała procedura opuszczenia? Czy w tym postanowieniu będzie tylko wskazane, że cudzoziemiec ma opuścić, a z jakichś innych przepisów będzie wynikało to, w jaki sposób to będzie następowało? Następnie, jeżeli chodzi o ust. 4 art. 303b, określa się w nim, że do zakazu ponownego wjazdu stosuje się odpowiednio przepis art. 320 ustawy o cudzoziemcach. Zastanawiamy się, czy taki przepis jest wystarczający. Dlatego, że w tamtym przepisie jest mowa o tym, że w przypadku, kiedy organ wydał w pierwszej instancji decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, może cofnąć zakaz. Jak rozumiem, chodzi tutaj o cofnięcie zakazu w tym postanowieniu na wniosek cudzoziemca w drodze decyzji. Czy w tym przypadku takie cofnięcie będzie następowało również w drodze decyzji? W jaki sposób ten przepis będzie się stosowało odpowiednio? Ewentualnie, które z okoliczności, o których mowa w art. 320, będzie się brało pod uwagę przy

okazji cofania postanowienia o zakazie, o którym mowa w tym postanowieniu. Następnie, jeżeli chodzi o ust. 5, mam tylko pytanie, dlaczego różnie sformułowana jest kwestia związana z odwołaniem do organu wyższego rzędu? Proszę zwrócić uwagę, że jeżeli chodzi o samo postanowienie, jest wyraźnie wskazane, że zażalenie przysługuje do komendanta głównego Straży Granicznej. A jeżeli chodzi o odwołanie do organu, jak rozumiem wyższego stopnia, w przypadku cofnięcia zakazu ponownego wjazdu wskazano, że organem wyższego stopnia jest komendant główny Straży Granicznej. To chyba tyle.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Panie ministrze?

Sekretarz stanu w MSWiA Maciej Wąsik:

Rekomendujemy przyjęcie poprawki pana posła Sipiery i odrzucenie poprawek pana posła Koniecznego. A, jeśli chodzi o szczegółowe odniesienie się do uwag Biura Legislacyjnego, to myślę, że zrobi to dyrektor biura prawnego. Bardzo proszę.

Dyrektor Zarządu do Spraw Cudzoziemców Komendy Głównej SG mjr Paweł Hołoweńko:

Dziękuję bardzo. Szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, szanowny panie ministrze, szanowni państwo, jeśli chodzi o zgłoszone poprawki, to mają one bardziej charakter porządkujący. Eliminują pewne wątpliwości interpretacyjne, jeśli chodzi o nazewnictwo. Zmiana zarządzenia na postanowienie to rozstrzygnięcie, które jest unormowane w Kodeksie postępowania administracyjnego. To jest ten podstawowy element. Jeśli chodzi o orzekanie w postępowaniu o zakazie ponownego wjazdu, jest to per analogiam, jeśli chodzi o tożsame rozwiązanie obowiązujące w ustawie o cudzoziemcach. Chodzi mianowicie o orzeczeniu decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu i o zakazie ponownego wjazdu. Natomiast, jeśli chodzi o procedurę odwołania czy możliwości złożenia przez cudzoziemca wniosku o cofnięcie zakazu ponownego wjazdu do komendanta głównego Straży Granicznej, podobne rozwiązanie już funkcjonuje.

Natomiast chciałbym zwrócić uwagę, że obecnie w trakcie prac uzgodnieniowych jest zmiana ustawy o cudzoziemcach, która przewiduje jako organ wyższego rzędu – tutaj jest zmiana kompetencji szefa urzędu – komendanta głównego Straży Granicznej. Ta poprawka ma charakter uspójnienia i uporządkowania kwestii prawnych w tym zakresie. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Dziękuję bardzo. Zgłasza się jeszcze pani Jaźwińska. Proszę bardzo.

Członek zarządu FIP Małgorzata Jaźwińska:

Dziękuję bardzo. Małgorzata Jaźwińska. Dosłownie jednym słowem chciałabym się odnieść do poprawki posła Koniecznego, która w mojej ocenie trochę łagodzi rygoryzm zaproponowanych zmian i sprawia, że być może zagwarantowany będzie skuteczny środek odwoławczy od zarządzenia bądź postanowienia, w zależności od losu poprawek. Tutaj Straż Graniczna odwoływała się do tego, że w obecnej ustawie istnieją analogiczne rozwiązania prawne. Powoływała się na decyzje o odmowie wjazdu. Natomiast w tym przedmiocie Europejski Trybunał Praw Człowieka już dwukrotnie stwierdził, że nie jest to skuteczny środek odwoławczy. Jeśli chcemy powielać rozwiązania, o których wiemy, że są niezgodne z prawem, to wydaje mi się, że nie otrzymamy żadnego innego efektu niż rozwiązanie niezgodne z prawem.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Czy, panie ministrze, chciałby… Pan przewodniczący Szymański.

Poseł Tomasz Szymański (KO):

Szanowni państwo, mam pytanie do pana mecenasa z Biura Legislacyjnego. Czy odpowiedź dyrektora biura prawnego w sprawie poprawki złożonej przez przewodniczącego Sipierę rozwiała wszystkie pańskie wątpliwości? Dziękuję.

Legislator Tomasz Czech:

To znaczy, panie przewodniczący, jeżeli chodzi o tę kwestię… Jeżeli chodzi o całe założenie, na pewno jest to poprawka, która poprawia projekt. Przynajmniej w jakimś zakresie nie będzie wątpliwości, że będzie przysługiwać skarga do sądu administracyjnego po wyczerpaniu całej procedury zażaleniowej. Z punktu widzenia ustawy o postępowaniu przed sądami administracyjnymi wyraźnie wskazano, że postanowienia kończące postępowanie są zaskarżalne do sądu. Co do tego, czy to powinno być postanowienie czy decyzja, to jest to – oczywiście – sprawa merytoryczna. Zwracałem tylko uwagę na to, że w przypadku decyzji powrotowej jest to decyzja administracyjna. Tutaj wybrali państwo drogę postanowienia. Trudno jest mi się w tym przypadku odnosić do tego, dlaczego jest taka, a nie inna decyzja merytoryczna. Co do pozostałych kwestii rozumiem, że pan dyrektor stwierdził, że wątpliwości proceduralne, które wskazałem, będą w jakiś sposób stosowane w praktyce. Na podstawie tych przepisów będą mogły być wydane odpowiednie decyzje i państwo nie mają wątpliwości co do tego, w jaki sposób te przepisy będą stosowane. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Dziękuję bardzo. Rozumiem rzecz następującą. W momencie, kiedy przegłosujemy poprawkę pana przewodniczącego Sipiery, poprawki pana posła Koniecznego stają się bezprzedmiotowe z uwagi na to, że ten artykuł będzie miał inne brzmienie. Jest to poprawka dalej idąca. Jeżeli pan poseł Konieczny chciałby dokonywać zmian, musiałby ewentualnie w drugim czytaniu poprawiać to, co zostanie przyjęte. A, jeżeli nie zostanie przyjęte, będziemy głosowali poprawki pana posła Koniecznego. Czy tak? Dobrze zrozumiałem?

Legislator Krzysztof Karkowski:

Tak. Panie przewodniczący, jeżeli chodzi o kolejność głosowania, przyjęcie poprawki pana posła Sipiery spowoduje bezprzedmiotowość poprawek pana posła Koniecznego. W związku z tym one nie będą poddane pod głosowanie z tego powodu, że w tych miejscach będzie inne brzmienie.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Rozumiem. Będzie inna treść i nie będą się zgadzały z tym, co tam jest.

Legislator Krzysztof Karkowski:

Dokładnie. Wtedy można zgłosić wniosek mniejszości albo zgłosić te poprawki w drugim czytaniu.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Tak, ale podejrzewam, że wniosku mniejszości nie będzie można złożyć dlatego, że w sprawozdaniu będzie inna treść, która nie będzie odpowiadała temu zapisowi. Tu chyba zarządzenie zmieniło się na postanowienie, więc to nie będzie spójne. Czy tak? Trzeba będzie je poprawić. Bardzo proszę, pan poseł Konieczny.

Poseł Maciej Konieczny (Lewica) – spoza składu Komisji:

Zrozumiałem, że te poprawki odnoszą się do innej treści. W związku z tym złożę poprawki z tą samą intencją w drugim czytaniu.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Oczywiście. Trzeba będzie po prostu je poprawić.

Przystępujemy do głosowania. Kto z pań i panów posłów jest za poprawką zgłoszoną przez pana posła Sipierę, dotyczącą zmiany nr 3 w art. 1? Kto jest za? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Czy wszyscy oddali głos? Zamykam głosowanie.

Proszę o podanie wyników głosowania. Głosowało 23 posłów, 16 za, przeciw 6, wstrzymała się jedna osoba. Stwierdzam, że poprawka uzyskała większość.

Tym samym bezprzedmiotowe stały się poprawki zgłoszone przez pana posła Macieja Koniecznego.

W takim razie rozpatrzyliśmy zmianę nr 3 w art. 1. Rozumiem, że tym samym w całości rozpatrzyliśmy art. 1. Tak? To znaczy zmiany nr 1, 2 i 3.

Przystępujemy do rozpatrzenia zmiany nr 4 w art. 1.

Legislator Tomasz Czech:

Panie przewodniczący, naszym zdaniem zostały przyjęte wszystkie zmiany w art. 1, ponieważ te konsekwencje, które wynikały z…

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Dlatego powiedziałem, że konsekwencją przyjęcia tej poprawki – pan minister wyprowadza mnie z błędu. Przyjmując poprawkę, którą zgłosił pan poseł Sipiera, jednocześnie zmieniliśmy zmianę nr 4. Cały art. 1 został przyjęty wraz z tą poprawką. Konsekwencją przyjęcia zmiany nr 3 były również zmiany w zmianie nr 4 i 5. Rozumiem, że jeśli były poprawki do tych zmian zgłoszone przez innych parlamentarzystów, to stają się też bezprzedmiotowe. A do której zmiany miała poprawki pani poseł Zielińska?

Poseł Urszula Zielińska (KO) – spoza składu Komisji:

Mam poprawkę do art. 2, panie przewodniczący.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Czyli rozumiem – tylko poproszę o potwierdzenie Biura Legislacyjnego – że w ten sposób, tymi poprawkami zmieniliśmy i przyjęliśmy cały art. 1.

Legislator Krzysztof Karkowski:

Tak, panie przewodniczący, ponieważ ona dotyczyła także zmian nr 4 i 5, a także dodawała nową zmianę po zmianie nr 5. Należy uznać, że art. 1 został przyjęty, chyba że jakiś poseł lub przedstawiciel rządu ma poprawki do innych zmian, ewentualnie do ustawy o cudzoziemcach i chce zgłosić poprawki, które dotyczyłyby innych kwestii niż te, które są wymienione w art. 1.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

W takim razie zapytam, czy mają państwo propozycje jakichś zmian, które dotyczyłyby art. 1? Jeśli nie usłyszę takiej informacji stwierdzę, że art. 1 wraz z poprawkami został rozpatrzony i przyjęty. Nie widzę.

Stwierdzam, że art. 1 został rozpatrzony i przyjęty.

Przechodzimy do rozpatrzenia art. 2. Wiem, że zgłasza się pani poseł Zielińska. Bardzo proszę, pani poseł.

Poseł Urszula Zielińska (KO) – spoza składu Komisji:

Dziękuję. Panie przewodniczący, panie ministrze, szanowni państwo, poprawka nr 2 złożona przeze mnie w imieniu klubu Koalicji Obywatelskiej zakłada skreślenie art. 2 w całości. Już panie ministrze tłumaczę, dlaczego. Przepis, który pozwala na pozostawienie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej bez rozpoznania, łamie wiele fundamentalnych przepisów i zasad prawa – międzynarodowego, europejskiego i polskiego. Intencją przepisu jest możliwość poradzenia sobie z napływem zakładników Łukaszenki czy wojny hybrydowej, która jest prowadzona. Tu nie mamy żadnych wątpliwości, co do tego jest absolutnie zgoda.

Natomiast chcę zwrócić uwagę, że ta taktyka, czyli możliwość odesłania ludzi z powrotem na granicę i pozostawienia ich tam na pastwę tego samego reżimu gwarantuje skuteczność tej taktyki hybrydowej. Gwarantuje skuteczność taktyki robienia z ludzi zakładników, ponieważ na koniec tej taktyki grupy ludzi są uwięzione na granicy polsko-białoruskiej bez podstawowych warunków humanitarnych, czego wyrazem jest choćby tymczasowa decyzja Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 25 sierpnia, która nakazała Polsce zapewnienie podstawowych warunków humanitarnych, choć nie nakazała przyjęcia tych osób. Nakazała rozpatrzenie, a na czas rozpatrzenia ich wniosku zapewnienie im podstawowych warunków humanitarnych. Na to chcę zwrócić uwagę. Rozumiejąc problem, takim rozwiązaniem, jak to, które zawarto chociażby w art. 2, nie rozwiązujemy problemu, a wręcz gwarantujemy efektywność strategii reżimu Łukaszenki. Chcę wskazać, jakie prawo międzynarodowe jest w ten sposób łamane i dlaczego nie możemy poprzeć takiego zapisu. Po pierwsze, jest to Powszechna Deklaracja Praw Człowieka, której art. 14 mówi, że każdy człowiek ma prawo ubiegać się o azyl i korzystać z niego w innym kraju w razie prześladowania. Po drugie, jest to konwencja genewska, jej art. 33. On tutaj często pada jako referencja, ale chciałbym go odczytać. To jest

bardzo ważne. Zakaz wydalania lub zawracania. Art. 33 ust. 1 mówi: „Żadne umawiające się państwo nie wydali lub nie zawróci w żaden sposób uchodźcy na granicę terytorium, gdzie jego życiu lub wolności zagrażałoby niebezpieczeństwo”. Wiemy, że życiu i bezpieczeństwu tych ludzi zagraża Łukaszenka.

Sekretarz stanu w MSWiA Maciej Wąsik:
Przecież on dał im wizy, pani poseł.

Poseł Urszula Zielińska (KO) – spoza składu Komisji:
Nie jest państwem bezpiecznym, ponieważ właśnie w wyniku takiego działania…

Sekretarz stanu w MSWiA Maciej Wąsik:
Zaprosił ich. Mają zaproszenia. Są biura podróży, które ich przywożą.

Poseł Urszula Zielińska (KO) – spoza składu Komisji:
Nie, nie.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):
Ale bardzo proszę nie prowadzić między sobą polemiki. Będzie możliwość odpowiedzi.

Poseł Urszula Zielińska (KO) – spoza składu Komisji:
Chcę dokończyć. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):
Bo rzeczywiście będę musiał państwa rozsadzić.

Poseł Urszula Zielińska (KO) – spoza składu Komisji:
Dziękuję. Kolejny artykuł, to kolejna umowa międzynarodowa, która jest łamana – Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej. Art. 18 – prawo do azylu – mówi: „Gwarantuje się prawo do azylu z poszanowaniem zasad konwencji genewskiej dotyczących statusu uchodźców oraz zgodnie z Traktatem o Unii Europejskiej oraz Traktatem o funkcjonowaniu Unii Europejskiej”. Kolejna zasada, która jest łamana, to dyrektywa proceduralna. Art. 6…

Sekretarz stanu w MSWiA Maciej Wąsik:
To proceduralną też łamiemy?

Poseł Urszula Zielińska (KO) – spoza składu Komisji:
Tak. Dyrektywę z 2013 r., tzw. dyrektywę proceduralną. Art. 6, panie ministrze, mówi o dostępie do procedury.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):
Pan poseł Baszko. Przywołuję do porządku. Będę po kolei wszystkich przywoływał.

Poseł Urszula Zielińska (KO) – spoza składu Komisji:
Panie ministrze, my tutaj nie dyskutujemy o tym, czy mamy wpuścić uchodźców czy cudzoziemców, czy nie wpuścić. Mówimy o dostępie do procedury. Ta ustawa…

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):
Pani poseł, ale prosiłbym, żeby skracać wypowiedź. Dobrze.

Poseł Urszula Zielińska (KO) – spoza składu Komisji:
Ja poproszę, panie przewodniczący. Proszę mi pozwolić dokończyć uzasadnienie poprawki. Dobrze? Dziękuję bardzo.

Gdy osoba występuje z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej do organu, który – zgodnie z prawem krajowym – jest właściwy do rejestrowania, rejestracja odbywa się nie później niż 3 dni robocze od momentu wystąpienia z takim wnioskiem. Kolejny ustęp, ust. 2. Państwa członkowskie zapewniają, aby osoba, która wystąpiła z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej, miała rzeczywistą możliwość jak najszybszego złożenia wniosku. To się dzisiaj nie dzieje. Tą ustawą próbują państwo usankcjonować tę sytuację. I kolejny ust. 5 – bardzo ważny – art. 6 właśnie tej dyrektywy proceduralnej mówi, że w przypadku, gdy z wnioskami o udzielenie ochrony międzynarodowej jednocześnie występuje bardzo duża liczba obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców i praktycznie bardzo utrudnia to przestrzegania terminu 3 dni, określonego w ust. 1,

państwa członkowskie mogą postanowić o przedłużeniu tego terminu do 10 dni roboczych. Czyli mamy bardzo dokładnie określoną procedurę. Nie namawiamy do hurtowego przyjęcia wszystkich cudzoziemców bez względu na ich intencje, bez względu na ich faktyczną sytuację. Mówimy o zagwarantowaniu procedury, która jest zgodna z prawem, do przestrzegania którego się zobowiązaliśmy.

W przeciwnym razie, panie ministrze, jeżeli ta ustawa przejdzie w takim kształcie, to jej wykonanie pójdzie na konto pana ministra i komendanta głównego. Wszelkie naruszenia prawne z tego wynikające idą na państwa konto. Biorą państwo za to odpowiedzialność. Dlatego powracam do wniosku o to, żeby dobrze napisać ten projekt ustawy, tak żeby respektował prawo, do przestrzegania którego jesteśmy zobowiązani. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Minister Maciej Wąsik. Potem pani Joanna Subko. Czy ktoś jeszcze chciałby zabrać głos w tej sprawie? Nie widzę.

Sekretarz stanu w MSWiA Maciej Wąsik:

Odnosząc się do pani finezyjnej poprawki polegającej na wykreśleniu tego artykułu powiem tak. Mówi pani, jakie przepisy Polska rzekomo łamie. Nakłania pani polski rząd do tego, żeby nie łamał rzekomo – bo mówię, że rzekomo – przepisów. Niech pani zacznie w końcu prosić obywateli innych państw, żeby nie łamali polskiego prawa, bo przede wszystkim mamy ochronę granicy państwowej. Na to pani w ogóle nie zwraca uwagi.

Poseł Urszula Zielińska (KO) – spoza składu Komisji:

Za każdym razem to podkreślam, panie ministrze.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Proszę teraz nie polemizować.

Sekretarz stanu w MSWiA Maciej Wąsik:

Różnimy się zdecydowanie w dwóch kwestiach. Mówimy, że mamy swoją własną politykę migracyjną. Pomagamy uchodźcom. Tak, jak pomagaliśmy uchodźcom z Afganistanu, z Kabulu, dlatego że groziła im śmierć, tortury i prześladowania. Nie będziemy się zgadzali na to, żeby przyjmować migrantów socjalnych, których podsyła nam Łukaszenko. To są ludzie, którzy mają prawo przebywać bezpiecznie na Białorusi. Mają białoruskie wizy. Przylecieli białoruskimi samolotami. Nie zawsze białoruskimi, ale w dużym stopniu tak. Świadomie przechodzą przez zieloną granicę. Świadomie. My żądamy od tych ludzi przestrzegania polskiego prawa. Od tego zacznijmy. Chciałbym, żeby poseł z polskiego Sejmu tak samo żądał od obcokrajowców przestrzegania polskiego prawa. Od tego zacznijmy, pani poseł. Ta ustawa daje nam po prostu takie możliwości. Jest zgodna z przepisami unijnymi. Mało tego, pani poseł, Komisja Europejska wspiera nasze działania na granicy.

Wiem, o co chodzi. Wpuśćcie, zobaczymy, co będzie. Rozpłyną się w unii. Pani jest przeciwnikiem unii. To pani jest przeciwnikiem unii, pani poseł. Dziękuję bardzo.

Poseł Urszula Zielińska (KO) – spoza składu Komisji:

My musimy, żądamy…

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Pani poseł, przepraszam bardzo, ale nie. Chwileczkę.

Poseł Urszula Zielińska (KO) – spoza składu Komisji:

Panie przewodniczący, ja muszę się do tego odnieść.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Nie. Oddam pani glos po wypowiedzi pani Joanny Subko. Oddam pani głos. Bardzo proszę krótko.

Polski przedstawiciel UNHCR Joanna Subko:

Dziękuję za oddanie mi głosu. Chciałam tylko krótko zaznaczyć, że proponowane rozwiązania dyskryminują osoby ubiegające się o ochronę międzynarodową, które przekro-

czą granicę w sposób niezgodny z przepisami prawa. Konwencja genewska zakłada takie możliwości. Większość osób ubiegających się o ochronę międzynarodową przekracza granicę często w sposób niezgodny z przepisami prawa. Wynika to po prostu z sytuacji, w jakiej się znajdują. Natomiast, jeśli chodzi o odwołanie się do prawa unijnego i zgodności tego artykułu z dyrektywą proceduralną, art. 32 dyrektywy jasno wskazuje, kiedy można uznać wniosek za bezzasadny. Te gwarancje nie są spełnione w proponowanym przepisie.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Dziękuję bardzo. Pani poseł Zielińska, proszę nie polemizować w kuluarach. Oddaję pani głos.

Poseł Urszula Zielińska (KO) – spoza składu Komisji:

Dziękuję, panie przewodniczący. Ja tylko króciutko, odnosząc się do słów pana ministra. My, domagając się absolutnie respektowania prawa polskiego, co robimy i musimy to robić, sami musimy respektować prawo. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Dziękuję bardzo. Przystępujemy do głosowania. Biuro Legislacyjne, bardzo proszę.

Legislator Krzysztof Karkowski:

Biuro Legislacyjne tylko przypomina, że do art. 2 jest też poprawka pana posła…

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Ja wiem. Rozumiem, że to jest poprawka najdalej idąca

Legislator Krzysztof Karkowski:

Tak, tak. Tylko to przypominamy.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Ja wiem. Jeżeli przegłosujemy tę poprawkę, to poprawka pana posła Sipiery będzie bezprzedmiotowa.

Legislator Krzysztof Karkowski:

Tak jest.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

A jeżeli jej nie przegłosujemy, to wrócimy do poprawki, którą proponuje pan poseł Sipiera. Zresztą on proponuje jeszcze dodanie art. 2a. Chyba dobrze pamiętam.

Dobrze. Przystępujemy do głosowania. Kto z pań i panów posłów jest za poprawką zgłoszoną przez panią poseł Zielińską, dotyczącą skreślenia art. 2? Czy tak, pani poseł? Kto jest za? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Czy ktoś nie oddał głosu? Zamykam głosowanie.

Proszę o podanie wyników głosowania. Głosowały 22 osoby. Za 7, przeciw 14, jedna osoba się wstrzymała. Stwierdzam, że poprawka nie uzyskała większości.

Bardzo proszę, pan poseł Sipiera z propozycją poprawki.

Poseł Zdzisław Sipiera (PiS):

Dziękuję. Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, chcę wnieść poprawkę do art. 2a, dotyczącą nowego brzmienia pkt 1a. Ten punkt państwo mają. Nie będę go odczytywał, bo ma on troszeczkę zawartości. Jaka jest intencja tej zmiany?

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Tak panie mecenasie.

Legislator Tomasz Czech:

Przepraszam, panie pośle. Wydaje nam się, że jest jeszcze poprawka dotycząca nadania brzmienia art. 2.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Ale przez kogo jest zgłoszona?

Legislator Tomasz Czech:

Właśnie przez pana posła. Art. 2a, to kolejna poprawka.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):
Nie. Pan poseł prezentuje art. 2.

Legislator Tomasz Czech:
Chodzi o art. 2, a nie o art. 2a.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):
Nie. Powiedziałem, że ma jeszcze art. 2a. Czyli, kiedy przegłosujemy poprawkę polegającą na zmianie art. 2, pan poseł zaprezentuje jeszcze poprawkę do art. 2a.

Poseł Zdzisław Sipiera (PiS):
Tak, tak. Właśnie w art. 2 pkt 1a ma nowe brzmienie. Przede wszystkim dzięki tej poprawce przepis ma zachować spójność z projektowanym art. 303 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach. W projektowanym art. 303 ust. 1 pkt 9a znajduje się odesłanie do granicy zewnętrznej w rozumieniu art. 2 pkt 2. To jest ta poprawka, która zmienia treść projektowanej ustawy. To jest poprawka do punktu art. 2.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):
Bardzo proszę o stanowisko Biura Legislacyjnego.

Legislator Krzysztof Karkowski:
Dziękuję, panie przewodniczący. Jeżeli chodzi o uwagi ze strony Biura Legislacyjnego, to rzeczywiście tak poprawka poprawia odesłanie do pojęcia granicy zewnętrznej, co poprawia spójność projektu z art. 1. Natomiast tak, jak w przypadku poprzedniej poprawki, nie usuwa jeszcze bardziej zasadnych zastrzeżeń co do niezgodności z prawem międzynarodowym i prawem Unii Europejskiej, które w przypadku art. 2 są chyba jeszcze bardziej ewidentne niż w przypadku art. 1. Poza tym, jeżeli chodzi o uwagi o charakterze legislacyjnym, zwracamy uwagę na sformułowanie, które znajduje się w końcówce tego artykułu: „na którym jego życiu lub wolności zagrażało niebezpieczeństwo prześladowania lub ryzyko wyrządzenia poważnej krzywdy". Zwracamy uwagę, że jest to sformułowanie nieprawidłowe pod względem redakcyjnym. Na to zwracają także uwagę językoznawcy. Jednakże wydaje się, że tego typu sformułowania są już w ustawie o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Ewentualnie, jeżeli teraz nie jest możliwe, żeby to poprawić, w następnych nowelizacjach należałoby uspójnić tę terminologię, żeby nie było wątpliwości o charakterze legislacyjnym.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):
Jeśli zrozumiałem pana mecenasa, to poprawka nie rozwiewa w żaden sposób wątpliwości, które mamy w opiniach prawnych. Czy tak? Rozumiem. Pan poseł podtrzymuje swoją poprawkę.

Poseł Zdzisław Sipiera (PiS):
Tak, tak. Oczywiście. Jak najbardziej.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):
Rozumiem, że strona rządowa popiera tę poprawkę. Panie ministrze?

Sekretarz stanu w MSWiA Maciej Wąsik:
Poprawkę przyjmujemy, ale na uwagi Biura Legislacyjnego się nie zgadzamy.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):
Pan minister nie przyjmuje poprawki. Pan minister poprawkę popiera. Tak. Rozumiem. To znaczy, rozumiem, że jest to sugestia dla posłów z pana obozu politycznego.

Dobrze. Przystępujemy do głosowania. Kto z pań i panów posłów jest za przyjęciem nowej zmiany do art. 2, a więc za przyjęciem poprawki zgłoszonej przez pana posła Sipierę? Kto jest za? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Czy wszyscy oddali głos? Wszyscy. Zamykam głosowanie.

Proszę o podanie wyników głosowania. Glosowały 22 osoby. Za było 14 posłów, przeciw 7, 1 osoba wstrzymała się od głosu. Poprawka uzyskała większość, a tym samym została przyjęta.

Rozumiem, że w ten sposób przyjęliśmy art. 2.

Jak rozumiem, jest teraz propozycja dodania nowego art. 2a.

Poseł Zdzisław Sipiera (PiS):
Tak.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):
Biuro Legislacyjne jeszcze się zgłasza.

Poseł Zdzisław Sipiera (PiS):
Tak. Pierwsze biuro. Bardzo proszę.

Legislator Tomasz Czech:
Czy chodzi panu o ten przepis przejściowy, czyli o dodanie, że do postępowań…

Poseł Zdzisław Sipiera (PiS):
Tak. Do art. 2a. Teraz do nowego.

Legislator Tomasz Czech:
Nie wiem, czy nie była zgłoszona jeszcze jedna poprawka, która dotyczyła propozycji dodania nowelizacji nowej ustawy.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):
Ale przez kogo?

Legislator Tomasz Czech:
Chyba też przez pana posła. Tak mi się wydaje. Na poprzednim posiedzeniu. Ale nie wiem, czy pan poseł to podtrzymuje. Do ustawy o ochronie granicy państwowej.

Poseł Zdzisław Sipiera (PiS):
Była zgłoszona poprawka. Wydaje mi się, że ona była dołączona.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):
Co to było?

Czy należy ją głosować przed art. 2a?

Legislator Tomasz Czech:
Tak. Oczywiście.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):
W którym artykule to będą zmiany?

Legislator Tomasz Czech:
To dotyczy dodania nowej ustawy, czyli zmiany ustawy o ochronie granicy państwowej.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):
Czyli trzeba byłoby dodać kolejny art. 3.

Legislator Tomasz Czech:
Powiedzmy sobie, że może zaproponujemy jakiś inne miejsce dla tego artykułu. Ale merytorycznie należy to rozpatrywać teraz, po art. 2.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):
Czyli rozumiem, że po tym dotyczącym niszczenia płotów i zasieków. Czy tak? O tym mówimy?

Legislator Tomasz Czech:
Jeżeli pan poseł podtrzymuje i zgłasza tę poprawkę…

Poseł Zdzisław Sipiera (PiS):
Tak, oczywiście.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):
Może pan zaprezentuje tę poprawkę.

Poseł Zdzisław Sipiera (PiS):
Poprawka dotyczy zmiany ustawy. Dotyczy art. 18c. Jest to w takim brzmieniu: „Kto zabiera, niszczy, uszkadza, usuwa, przesuwa lub czyni niezdatnymi do użytku elementy

infrastruktury znajdujące się w strefie nadgranicznej w celu ochrony granicy państwowej, w szczególności ogrodzenia, zasieki, zapory lub rogatki, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 5". Ust. 2: „W przypadku czynu mniejszej wagi sprawca podlega karze grzywny". Uzasadnienie. Wprowadzenie powyższej poprawki jest podyktowane potrzebą karania osób dokonujących ingerencji w infrastrukturę znajdującą się w strefie nadgranicznej w celu ochrony granicy państwowej, w szczególności w związku z aktualną sytuacją na granicy z Republiką Białorusi, a tym samym ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa wewnętrznego i porządku publicznego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Mogę mieć tylko pytanie do Biura Legislacyjnego i do strony rządowej. Czy dzisiaj niszczenie, uszkadzanie czy przesuwanie nie jest już ujęte w jakichś przepisach karnych? Czy koniecznie musimy stosować jakieś dodatkowe rozwiązanie? Czy niszczenie mienia państwowego, bo takim będzie mienie na granicy, nie jest dzisiaj objęte przepisami prawnymi? Czy musimy wprowadzać jakieś lex specialis?

Sekretarz stanu w MSWiA Maciej Wąsik:

Panie przewodniczący, jeśli pan pozwoli, to odpowiem, że – oczywiście – jest przepis o niszczeniu mienia, ale chcieliśmy mieć przepis ukierunkowany, który ostrzej potraktuje sprawców tego typu czynów. Zdajemy sobie także sprawę chociażby z doświadczeń węgierskich. Wprowadzenie tego typu przepisów zaostrzających postępowanie karne bardzo pomogło utrzymać pewną dyscyplinę graniczną. Dlatego w całej rozciągłości popieramy poprawkę, którą zgłosił pan poseł Sipiera.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Jeszcze Biuro Legislacyjne.

Legislator Tomasz Czech:

Powiem szczerze, że mamy tutaj sporo uwag. Najważniejsze jest to, o co pan poseł pytał. Oczywiście, powiedział to również pan minister, że jest rozdział 35 w Kodeksie karnym, w którym są przestępstwa przeciwko mieniu. Niektóre z tych przestępstw obejmują te znamiona, które są określone w nowym art. 18c, zaproponowanym przez pana posła. Naszym zdaniem to budzi wątpliwości. W szczególności, że z tego, co pamiętam, niszczenie mienia jest zagrożone sankcją kary pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. Ale to już jest kwestia tego, czy należy tworzyć takie przepisy szczególne. Pan minister stwierdził, że w tym przypadku jest to uzasadnione merytorycznie. Najważniejsza rzecz, jeżeli chodzi o tę poprawkę, to naszym zdaniem istnieją wątpliwości, czy jednak zgłoszenie tej poprawki nie jest wykroczeniem poza zakres zaproponowany w projekcie. Czy nie jest wykroczeniem poza zakres przewidziany w przedłożeniu? Przypuszczam, że art. 119 konstytucji wskazuje na konieczność przeprowadzenia trzech czytań do pewnych rozwiązań, które są zawarte w projekcie. Poza tym są jakieś obowiązki konsultacyjne, co prawda w większości wynikają one z ustaw, ale pewne podmioty powinny mieć świadomość, że pewne rozwiązania są wprowadzane. Powinny mieć chociaż ewentualną możliwość wypowiedzenia się o pewnych kwestiach.

Jeżeli chodzi o samo brzmienie tego artykułu, chcielibyśmy zwrócić uwagę na to, że ta poprawka nie zawiera konsekwencji, m.in. w postaci zmiany tytułu ustawy. Jeżeli zostanie dodana nowa ustawa, ten tytuł będzie musiał ulec zmianie. Oczywiście, to jest pewna konsekwencja legislacyjna. Jeżeli ta poprawka zostałaby przyjęta, to zaproponowalibyśmy jakiś tytuł. Ewentualnie, jeżeli państwo by nas upoważnili, to rozumiem, że zmienilibyśmy ten tytuł. Jak mówię, po przyjęciu poprawki również zwrócimy uwagę na to, że zastanawiamy się, czy tej ustawie nie nadać… Oczywiście, założeniem projektodawców jest to, że główną ustawą jest ustawa o cudzoziemcach, a wszystkie pozostałe ustawy, czyli ustawa o udzielania ochrony oraz w tym przypadku ustawa o ochronie granicy państwowej, są konsekwencjami zmian w ustawie o cudzoziemcach, to również kolejność tych ustaw powinna ulec zmianie. Pierwsza powinna być ustawa o cudzoziemcach. Później ustawa o ochronie granicy państwowej, a następnie ustawa o udzielaniu ochrony.

Następna kwestia jest taka. Czy państwa zdaniem przepis art. 18c rzeczywiście powinien być w rozdziale 3 ustawy o ochronie granicy państwowej? Czy on ma na tyle związek z rozdziałem 3, że powinien się tam znaleźć? Słusznie umieścili państwo – pan poseł zgłaszając poprawkę – na samym końcu ustawy, aczkolwiek jest pytanie, czy nie należałoby wyodrębnić w tym przypadku dodatkowego rozdziału pt. Przepisy karne i tam umieścić taki przepis, chyba że państwo stwierdzą, że w rozdziale 3, dotyczącym przekraczania granicy, miejsce tego przepisu jest najbardziej właściwe. Jeżeli uznaliby państwa, że jednak ten przepis ma być umieszczony w tym rozdziale, to będzie tam tylko drobna zmiana legislacyjna. Chodzi o to, żeby wskazać, że po art. 18b dodaje się art. 18c, jeżeli nie będzie to osobny rozdział.

Następnie mamy troszeczkę wątpliwości co do samego brzmienia, czyli do samych sformułowań. Jeżeli chodzi o elementy infrastruktury granicznej, nie do końca jest to zdefiniowane w ustawie. W szczególności np. w zakresie tego, na czym będzie polegało przesuwanie elementów infrastruktury granicznej. Czy to będzie każde przesuwanie, czy tylko sprzeczne z prawem? Poza tym, na czy ma polegać przypadek mniejszej wagi w przypadku tego przestępstwa, o którym mowa w ust. 1, bo też nie do końca zostało to sprecyzowane w uzasadnieniu? To chyba tyle. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Moje pytanie jest takie, panie ministrze. Czy przy tych wątpliwościach jednak nie powinni się państwo z tej poprawki wycofać? Rozumiem, że będziecie również karać uchodźców, którzy będą…

Sekretarz stanu w MSWiA Maciej Wąsik:

Przepraszam najmocniej, panie przewodniczący, ale nie powinniśmy się wycofać. Nie zmieniamy Kodeksu karnego, tylko dajemy przepis karny w ustawie. To jest raz.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Ale zmieniacie ustawę o Straży Granicznej, co też powoduje zmianę nazwy ustawy.

Sekretarz stanu w MSWiA Maciej Wąsik:

Ustawę o granicy państwowej. Zgadzamy się z uwagami Biura Legislacyjnego co do nazwy ustawy. Uważamy, że to powinno być uzupełnione. Uważam, że Komisja – to jest moje zdanie – powinna dać tutaj biuru…

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

A mógłby pan odpowiedzieć na pytanie, co należy rozumieć przez przypadek mniejszej wagi?

Sekretarz stanu w MSWiA Maciej Wąsik:

To sąd będzie określał. Sąd będzie określał, co jest mniejszą wagą. Pewnie jest tu jakieś orzecznictwo. Jest to sformułowanie, które w przepisach prawa karnego funkcjonuje i sądy odpowiadają sobie na to pytanie, prawda? Nie tylko sądy, ale i prokuratury. W naszej ocenie ten przepis jest potrzebny. Oczywiście, skonsultowaliśmy się z ministrem sprawiedliwości w tym zakresie. Skorzystaliśmy z jego wiedzy i doświadczenia. Wydaje się, że jest to uzgodnione. Prosimy Wysoką Komisję o przyjęcie tej poprawki.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Dobrze. Zgłosił się pan Daniel Witko. Bardzo proszę krótko.

Przedstawiciel Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka Daniel Witko:

Dziękuję, panie przewodniczący, za głos. Niszczenie mienia jest przestępstwem, które jest penalizowane w Kodeksie karnym, w art. 288. Pozwolę sobie tutaj na taką przewrotną uwagę. Czy propozycja tej nowelizacji nie stanowi pewnej gwarancji dostępu do terytorium dla osób, które będą przekraczały nielegalnie granicę, czy to dla osób, które nie będą miały realnej możliwości ubiegania się o ochronę międzynarodową? Z uwagi na niszczenie infrastruktury granicznej nie dostaną dostępu do terytorium poprzez zatrzymanie, a dalej umieszczenie w tymczasowym areszcie. Poddaję pod rozwagę takie ryzyko. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Rozumiem, że tym zapisem pan minister chce te osoby przejąć i skierować je do aresztu.

Sekretarz stanu w MSWiA Maciej Wąsik:

Ale do jakiego aresztu? Nie mamy prawa. Sąd wsadza do aresztu, szanowni państwo. Następuje zatrzymanie i przekazanie sprawy do sądu. Szanowni państwo, uspokójmy się. Widzimy kilku idiotów na granicy, którzy próbują…

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Panie ministrze, jednak bardzo bym prosił, żeby zachować te wypowiedzi co do idiotów po prostu… Nie obrażajmy na posiedzeniu Komisji.

Poseł Zdzisław Sipiera (PiS):

Czy można?

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Pan poseł Sipiera.

Poseł Zdzisław Sipiera (PiS):

Dwa, trzy zadania. Szanowni państwo, kwestia, o której mówił pan mecenas z biura. Wyraz „przesuwanie”. Jednak granica jest dokładnie określona. Nie jest tak, że nie wiemy, gdzie ona jest. To nie jest kwestia przypadku. Druga rzecz. To nie jest tylko kwestia samego elementu, który stoi np. w postaci płotu. To jest również cała infrastruktura, która jest przed granicą. Ona jest dokładnie oznaczona. Proszę państwa, mówimy o tym, że chcemy wzmocnić, szczególnie w okresie, który nie będzie trwał miesiąc czy dwa – to będzie długi okres… Chcemy dać jasny sygnał. W tym momencie szczególnie, jak mówi pan minister Wąsik, co jest bardzo istotne i trzeba to zaznaczyć, że przy wsparciu Komisji Europejskiej, chcemy wzmocnić ochronę granicy. To jest jak gdyby główny cel. Wszystkie inne elementy, które mogą z tego wypływać – oczywiście, też to, co jest mówione – będzie rozstrzygał sąd, a nie posłowie czy działacze społeczni. Sąd będzie to rozstrzygał. W takim jasnym przepisie jest zakaz. On mówi, czego nie można robić, żeby nie było dyskusji o tym, czy jak ktoś będzie biegał, skakał, przeskakiwał czy będzie robił happeningi. Ten przepis również jasno to określa. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Dziękuję. Przystępujemy do głosowania. Kto z pań i panów posłów jest za przyjęciem poprawki zgłoszonej przez pana posła Sipierę, dotyczącej zmiany w ustawie o ochronie granicy państwowej poprzez dodanie nowego artykułu w brzmieniu art. 18c? Kto jest za? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Czy wszyscy oddali głos? Zamykam głosowanie.

Proszę o podanie wyników głosowania. Głosowały 23 osoby. Za 14, przeciw 8, jedna się wstrzymała.

Poseł Piotr Kaleta (PiS):

Osiem osób za tym, żeby niszczyć zasieki.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Panie pośle, komentarz proszę zostawić dla siebie.

Poseł Piotr Kaleta (PiS):

Ale taka jest prawda.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Dobrze. Prosiłbym zostawić komentarz dla siebie. Proszę uspokoić… Panie pośle, bardzo proszę o spokój. Przywołuję pana do porządku.

Kolejna poprawka.

Poseł Zdzisław Sipiera (PiS):

Tak. Panie przewodniczący, chcę jeszcze wnieść dodatkowo…

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Jeszcze Biuro Legislacyjne.

Poseł Zdzisław Sipiera (PiS):

No, dobrze. Bardzo proszę.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Rozumiem, że upoważniamy Biuro Legislacyjne do ewentualnej zmiany tytułu ustawy i do nadania numeru artykułowi zawierającego tę zmianę.

Legislator Tomasz Czech:

Tylko zaproponujemy, jeżeli chodzi o to…

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Ale to już zrobiliśmy na samym początku. Tak? Te zmiany dotyczyły kwestii redakcyjnych. W tej chwili mamy przyjęcie zapisu, który dokonuje zmiany tytułu ustawy.

Poseł Zdzisław Sipiera (PiS):

Nie. Tu musi być zmiana.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Do tego musimy dać upoważnienie Biuru Legislacyjnemu.

Legislator Tomasz Czech:

Panie przewodniczący, to chciałem powiedzieć. Jeżeli chodzi o tytuł ustawy, to będzie ustawa o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz niektórych innych ustaw. A jeżeli chodzi o ten przepis, to będzie art. 1a. Rozumiem, że państwo dalej podtrzymują, że to ma być art. 18c w rozdziale 3. Ewentualnie do czasu drugiego czytania należałoby się zastanowić, czy nie należałoby wyodrębnić nowego rozdziału. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Dobrze. Bardzo proszę, panie mecenasie, o dokonanie takich zmian.

Pan poseł Sipiera.

Poseł Zdzisław Sipiera (PiS):

Dziękuję. Chciałem jeszcze dodać art. 2a. Odczytam jego treść. „Do postępowań w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu wszczętych na podstawie ustawy zmienionej w art. 1 i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe”. Uzasadnienie. Poprawka wynika z dodania art. 303 w ust. 1 pkt 9 a w związku z tym, że art. 303 ust. 1 stanowi, że nie wszczyna się postępowania w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu, a wszczęte umarza, jeżeli cudzoziemiec przekroczył lub usiłował przekroczyć granicę wbrew przepisom prawa. Zasadne jest, żeby wszczęte i niezakończone postępowanie w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu w przypadku przekroczenia przez cudzoziemca granicy wbrew przepisom prawa było prowadzone na podstawie przepisów dotychczasowych, tj. żeby została wydana decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, a nie nastąpiło umorzenie postępowania w przedmiotowej sprawie. Taka jest treść poprawki.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Dziękuję bardzo. Biuro Legislacyjne. Nie ma uwag. Strona rządowa? Panie ministrze, proszę o stanowisko do poprawki.

Sekretarz stanu w MSWiA Maciej Wąsik:

Popieramy.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Czy jest sprzeciw wobec propozycji przyjęcia tej poprawki? Nie widzę.

Wobec braku sprzeciwu stwierdzam, że poprawka została przyjęta.

W ten sposób rozpatrzyliśmy art. 2 wraz ze zgłoszonymi poprawkami.

Przystępujemy do rozpatrzenia art. 3. Ustawa wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia. Czy są propozycje zmian do art. 3? Biuro Legislacyjne.

Legislator Krzysztof Karkowski:

Oczywiście, to nie jest propozycja zmiany, ale uwaga o charakterze legislacyjno-prawnym czy nawet konstytucyjnym. Wydaje się, że tutaj jednak powinien być standardowy, czternastodniowy okres vacatio legis. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego powinien być odpowiedni okres, żeby przygotować się do tych rozwiązań, w szczególności ze względu na to, że one jednak ograniczają prawa i dodają też przepis karny. W związku

z tym wydaje się, że vacatio legis polegające na tym, że ustawa wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia, czyli jest to minimalne vacatio legis, jest niewystarczające. W szczególności dlatego, że dodaliśmy zmianę polegającą na dodaniu nowego przepisu karnego. Z tego punktu widzenia wydaje się, że 14-dniowe vacatio legis to minimalny okres możliwy do zastosowania, żeby nie było poważnych zarzutów co do zgodności z art. 2 i z zasadą odpowiedniego okresu vacatio legis.

Sekretarz stanu w MSWiA Maciej Wąsik:

To jest sugestia. Gdybyśmy tak chcieli, tak byśmy napisali. Chcemy, żeby ta ustawa weszła w życie jak najszybciej, czyli od razu po ogłoszeniu.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Rozumiem. Dobrze. W takim razie, wobec braku zgłoszenia uwag stwierdzam, że art. 3 został przyjęty.

Rozumiem, że pani poseł Zielińska swoje poprawki zgłosi w drugim czytaniu. Tak? Ewentualnie pozostałe osoby zgłoszą poprawki w drugim czytaniu.

W ten sposób rozpatrzyliśmy całą ustawę.

W związku z tym stawiam następujący wniosek. Kto z pań i panów posłów jest za przyjęciem ustawy o zmianie ustawy o cudzoziemcach, ustawy o udzieleniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Polski oraz innych ustaw, bo tak to będzie brzmiało? Tak?

Legislator Tomasz Czech:

To będzie brzmiało: ustawa o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz niektórych innych ustaw. Może tak.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Tak. Wraz z poprawkami przyjętymi podczas dzisiejszego posiedzenia. Kto jest za? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Zamykam głosowanie.

Proszę o podanie wyników głosowania. Stwierdzam, że głosowały 23 osoby. Za przyjęciem ustawy 15 osób, przeciw było 7, wstrzymała się 1 osoba.

Stwierdzam, że Komisja rekomenduje Sejmowi przyjęcie ustawy o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a tym samym pozytywnie rozpatrzyła sprawozdanie.

Bardzo proszę o przedstawienie kandydatury posła sprawozdawcy. Proszę bardzo, pan poseł Kaleta.

Poseł Piotr Kaleta (PiS):

Proponuję pana przewodniczącego Zdzisława Sipierę.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Czy pan poseł Sipiera wyraża zgodę?

Poseł Zdzisław Sipiera (PiS):

Tak, wyrażam. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Czy jest zgoda Komisji? Jest zgoda.

W związku z tym pan poseł Sipiera będzie posłem sprawozdawcą.

Tym sposobem wyczerpaliśmy porządek obrad.

Zamykam posiedzenie Komisji.